

Skriv som om du vore döende för det är du

”Skriv som om du vore döende, för det är du.”

Det var hans enda råd till mig. Hela mitt liv hade han sagt att jag inte var värd att skriva. Att skrivandet förbehölls dem som kunde recitera Göthe från tre års ålder, komponerar en sonett med vänster hand samtidigt som de spelar en etyd med höger, som Levt, Rest och Älskat mer äkta än jag.

Men nu låg han döende och bad mig skriva som en och jag ska.

Vi var de som gick i cirklar. Medan resten av klassen gjorde mål, bytte lag, brottades och skrek, vandrade vi på ändlösa pilgrimsfärder runt de låga tegelbyggnaderna. Vi nötte ner asfalten och tog oss längre, längre ner.

Det är svårt att föreställa sig nu vad samtalen handlade om. Inte kan det varit skvaller? Ingen av oss hade tjej. Kanske var det spel. När skolan slutat tog vi oss direkt hem till någon och satte oss framför skärmen, försvann tills någon ropat middag! minst tre gånger. I spelen var vi hjältar. Och

även när vi förlorade kändes det rättvist. I spelen fanns regler. Nedskrivna. Tydliga. När vi förlorade var det rättvist. Vi kunde spela igen, byta taktik, ha en chans.

Vi behövde inte vara hjältar. Allt vi behövde var en chans.

Tolv blev tretton och den ena skolan blev en annan. Nu tog vi oss ännu längre ut i Eddie Meduza-country på en buss varje morgon. Volvoklibbor på skåpen. ”Hora” i korridoren.

Alla fördomar du har stämmer.

Det fanns ingen möjlighet att gå runt skolan, bara att röra sig på innergården. Ett turkiskt fångelse med högre kniv-per-person-ratio. Vi försökte hitta säkra zoner men andra axlar slog in i våra, vi kallades bögar och aldrig aldrig pratade vi om det mer än det gemensamma muttrandet sekunden efter det hänt. Istället pratade vi om armor classes, dungeons, hydror. Vi såg oss som intellektuella, men läste vi? Nej. Vi antydde, vi gav sken, och vi fick MVG fastän vi borde fått VG.

Fredagkvällar var jag själv hos mamma: två liter cola, jordnötsringar, Counter-Strike, jag hade alltid varit smal men blev nu mjuk och vågade inte duscha efter gympan.

Vi drömde oss in till staden.

Någon gick på den första festen, jag minns inte vem. Plötsligt var det allt de pratade om: tre komma fem, fjorton stycken, tretton kronor styck, flak, Tyskland, nödraketer, bränna hemma. Det var nästan med medlidande de svarade på mina frågor om drakar och svärd men jag visste inte vad annars vi hade.

Någon gick på den första festen. Jag minns inte om det var jag som inte blev medbjuden eller om jag tackade nej men jag fortsatte sitta hemma, blev ett med internet och noll erfarenhetspoäng rikare.

Den andra skolan blev till flera tredje. Vår cell splittrades. De två nya halvorna hittade snabbt andra halvorna och växte explosionsartat. Vi tog nya promenader, intensiva samtal över fisk och filsås och mjölkglas, en hel korridor med andra som oss, glasögonprydda, talfel, spökboll.

Pappa slutade försöka samtala med mig om kultur. Han hade förväntat sig att jag skulle läsa Sartre, inte Sword & Sorcery, att jag skulle berätta om Jack Kerouac snarare än Onyxia.

Vi åt framför TV:n.

Klas och jag blev kära i samma tjej men jag var dumsnäll och lät honom göra första draget. Han försökte fortsätta höra av sig men vi visste båda att det var lönlöst. Han behövde försvinna in med henne. Upptäcka. Mina promenader blev mina egna. Allt mer obskyr musik i hörlurarna. Allt fler t-shirts med svårlästa tryck beställda.

Jag gjorde mig unik, isolerad, en varelse att se på museum, ensam i sin glasmonter stolt.

Men varför?

Pappa viftar till sig mina papper från sjukbritten. Jag håller dem kvar. ”De är inte klara än, pappa. Det är bara anteckningar.” Han försöker säga något men hostar och rosslar bara, fortsätter vifta med fingrarna.

Jag sträcker över pappren.

Han skumläser. Alldeles för snabbt. Nickar kort, väser ”ja, ja,” som om jag sagt något han håller med om. Men vad?

Plötsligt blir jag medveten om ljuden runt oss. Vagnarna i korridoren, de svaga pipen från maskinen hos patienten bredvid oss bakom skynket. Det är en ung tjej och hennes unga kille har varit hos henne i dagar. Han släpper aldrig hennes hand.

Jag tänker: utan rädsla för vad andra tycker, eftersom jag ändå inte kommer höra dem skratta.

Utan pretentioner, eftersom jag ändå inte kommer få höra berömmet. Att skriva för njutningens skull, för att få berätta, få att känna språket få liv i sina händer. Kan texten då vara död?

Jag tar tillbaka pappren, säger åt honom att vila upp sig, fortsätter:

På universitetet skulle jag komma till min rätt. Jag var den belästa. Det var alla överens om. Pappa väntade förväntansfullt på berättelserna om gasquer, duggor, professorer han kanske skulle känna igen från sina egna dagar. Istället tog jag min frihet under ansvar och dedicerade den till Azeroth och mitt gille. Jag blev paladinernas ledare. På lektionerna skissade jag strategier för att besegra den odöda Lich King. När jag kom hem koordinerade jag magiker och krigare enligt plan, blev besviken och gav beröm, entusiasmerade trupperna via mitt headset.

Tyckte jag om det?

Hela tiden med den vaga känslan i bakgrunden: *det här är inte livet. Det här är inte vad jag borde göra.*

Men hur ta sig ut? Vem kunde jag ringa? Klas mötte jag på stan ibland. Han hade skjorta och var förlovad. Inte med henne utan någon annan. Vi frågade ytliga frågor om gemensamma bekanta och jobb, kramades om, ställde inte ens låtsasfrågorna om att man kanske skulle ses över en öl.

Så jag blev kvar framför datorn.

Efter en misslyckad C-uppsats tog jag uppehåll från skolan och jobbade på lager. Jag är nu fet. Det är inget att orda om och behöver kommuniceras. Det orsakar svårigheter i mitt arbete. I början ger de mig få pass, vill hellre ha 18-åringarna som sparar pengar till sin Thailandresa. Men de märker snart att jag kan ta nattpassen utan problem och att jag alltid dyker upp. Även om jag är långsam och klumpig är jag där, och för den magra lön vi får kan de egentligen inte begära mer.

Det orsakar vissa svårigheter för gillet, men även där värderas jag högt.

Mellan jobbet och datorn går jag och handlar: mjukt bröd, ost, frysta pastalådor, tvåliters cola och jordnötsringar.

Han sover nu. Särskilt graciöst är det inte.

Jag lovade att skriva som om jag vore döende: ogenerat och naket. Och ändå.

När jag ser henne ...

Nej.

Första gången jag träffar Hanna är ...

Nej.

Tror du att en människa kan göra en annan hel?

Jag vill inte tro det.

Att ens väsen ska hänga på någon annans.

Jag är ju liberal på gränsen till anarkistisk; i min ögon är vi öar.

Och ändå:

De tvingar ut mig på nation. I min värld, där och då, tänker jag att jag inte existerar för dem. Men tydligen gör jag det. Tydligen är de oroade för mig. Mina vänner.

De kommer hem till mig och väljer den t-shirt som luktar minst svett. I en annan berättelse hade de gått ut på MQ med mig, eller ännu värre – Carlings – och köpt en ”snygg” outfit. Men de vill låta mig vara som jag. Möjligen mindre svettdoftande.

Till och med klubben är vald med omsorg. EBM är inte black metal, men alla andra har också svart på sig.

I en annan berättelse hade ett år av festande inlets. Jag hade upptäckt sprit, börjat ha vax i håret, fått nya vänner.

Den här berättelsen, min berättelse, är enklare:

Hon sitter i soffan bredvid entrén.

Säkerligen spelades musik. Säkerligen blinkade färgglada lampor. Säkerligen passerade hundra spännande människor, tusen intressanta samtal.

I en annan berättelse hade jag varit blyg eftersom jag var oksyst, men nu:

Jag sätter mig i soffan bredvid henne.

Jag säger hej.

Han sover fortfarande. Jag går ut i korridoren för att hämta två inplastade frallor med ost och gurka.

Jag hade behövt hans input. Läser igenom det jag skrivit med hans ögon, stryker några ord, lägger till ett par. Kryssar över hela stycket om vem jag var innan jag träffade de andra nördarna. Och det om att jag i början var deras hövding. För självförhärligande. Min telefon vibrerar i fickan men det är något i den här stunden som världen inte ska få ta från mig. Jag tar upp telefonen utan att titta och stänger av.

Skulle det vara så enkelt? Jag tänker på hennes nördighet, musiken hon lyssnar på som jag aldrig hört, hennes fnysande skratt, att hon också behöver vara själv, de nattliga promenader hon får ut mig på, att hon låter mig äta mitt skräp, att hon inte försöker förändra mig.

Det enda som är i vägen är något påhittat. Jag letar hela tiden efter bevis för att det ska finnas problem. För att hon inte ska tycka om mig. Så snart hon säger något litet – att hon tycker någon annan ser bra ut, eller att jag gör något som hon stör sig på – skapar jag en scen och tror att allt är över. Det som kunde varit tio minuter eller inte ens det dras ut över dagar. Det slutar med att jag åker hem mitt i nätterna, att jag försöker hämnas. Hela tiden frågar hon varför.

Mamma och pappa träffar henne och förutom den initiala skepsisen mot alla piercingar kommer de bra överens. Jag hör hur hon pratar med mamma i köket medan jag ligger i soffan och kollar telefonen och jag blir varm i hela kroppen.

Hur kunde allt det hända mig, tänker jag.

Pappa är överlycklig över att jag inte är ensam längre och skrämmer nästan bort henne genom att vara för trevlig.

Hon har sina egna problem, såklart. En historia av mano. Men hon behandlar den som en fysiskt sjukdom. Går i terapi, gör sina övningar. Även om den blossar upp ibland – jag kom på henne med att sortera alla jpgs på datorn i datum- och bokstavsordning – orsakar den inga större trubbel.

Hon är assistent på en begravningsbyrå och mina vänner kallar henne Morticia vilket hon bara ler åt.

En sköterska kommer in och frågar om allt är okej. Jag håller upp ett pekfinger framför munnen som om jag vet bäst vad sjuklingen behöver, och nickar. Hon nickar tillbaka och stänger dörren om oss.

Pappas andetag rossligare nu. Min penna börjar få slut på bläck men jag fortsätter:

Det är oplanerat och egentligen olägligt, men ingen av oss ser abort som ett alternativ när allt kommer till kritan. Det känns brutalt, barbariskt, och så motsägelsefullt känslomässigt att vi väljer att behålla, gå vidare, även om vi båda önskar att vi haft bättre jobb. Men om sanningen ska fram: letade vi ens? Eller var det bara gamla drömmar och idéer om hur allt borde vara?

Vi flyttar ihop i en trea, outtalat nöjda med att bli tre, inte fler. Hannas två bengaler får följa med. Vi inreder som vi vill, berusade av känslan att det är vårt liv nu. Känslan vi borde haft hela tiden.

Jag dras med tanken av att jag blivit lurad, att allt är ett practical joke. Och rädslorna: hon skulle kunna ta mitt liv ifrån mig. Vi önskar båda att jag kunde luta mig tillbaka, njuta av kärleken, att älska och bli älskad etc. Och ändå.

När barnet kommer gråter jag för första gången sen jag var tretton.

Vi döper henne till Eli.

Bläcket är slut. Jag letar på sidobordet efter en ny och hittar en med sjukhusets logotyp.

Jag tänker: Förut var ett tomt ark något läskigt.

Hotfullt stirrade det på mig. Utmanande. Jag gick ifrån det och tänkte att jag ändå inte hade någon talang. Bara för att någon högstadielärare sagt att en skräpig novell jag skrivit var okej betydde inte det att jag skulle komma och tro något. Pappret vann.

Men handlar det om att vara bra? Är skrivandet en prestation eller en lek, att nynna?

Jag har skrivit åtta sidor i mitt anteckningsblock och skulle kunna skriva hundra till om jag bara fick höra pappas tunga andetag eka mellan sjukhusets väggar. Med den nya pennan skriver jag:

Små skor i hallen. Små overaller i hallen. Lego på golvet. En enstaka ballong hänger envist mot taket, resten utmattade på golvet. Jag sparkar till en och låtsas att jag är Brolin.

I kylen står fortfarande gräddtårtan och jag skär upp två bitar på en plastassiett och äter med plastsked utan att sätta mig.

Det är tyst i lägenheten.

Jag ställer mig i dörren till sovrummet. På sängen ligger Hanna med Eli i famnen.

Mitt bröst bultar, mina läppar blir varma, mina ögon våta. Jag skakar på handen när jag för upp en sked tårta till munnen, har svårt att svälja. Det gör ont att titta på dem.

Vi har inte berättat något för Eli än. Innan vi

En maskin piper och jag tittar upp på pappa från mina papper.

Han andas inte längre. Borde inte maskinerna skrika? Jag får inte panik, reser mig inte ens upp utan sitter kvar en stund. Fortsätter titta.

Han ser hjälplös ut och jag finner mig tänka "lilla pappa." Som om det var han som var barnet.

Jag lägger anteckningsblocket på sidobordet, reser mig upp, går fram och ser ner över honom, stryker bort vita hårtestar från hans panna.

Han andas inte längre, men än så länge gör du och jag det. Vi ska inte längre försöka vara duktiga, roliga, smarta – vi ska skriva som om det vore den sista dagen vi hade, ogenerat, med hjärta, säga det vi vill ha sagt som vi vill säga det och som det känns, med all ärlighet vi kan uppåda, från det osynliga bakom huvudet och bakom bröstet genom fingerspetsarna sprakandes.

För vi är döende, du och jag, och därför ska vi skriva så.

Novellen ”Skriv som om du vore döende för det är du” är skriven av

Mattis Erngren

mattis.erngren@gmail.com

0709-351896

Jumkilsgatan 7H

752 18 Uppsala